

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut
Főkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

„Hajunk szálanak a fénye.“

Budapest, március 20.

(S.) Minden idegen rajtunk, — azt mondja Wekerle Sándor minapi felolvasásában — még a hajunk szálanak a fénye is. Amiben van ugyan némi tulzás, de sajnós, nagyon kevés. Tulzás, hogy minden idegen rajtunk; de csak azért, mert nem minden idegen, amit idegennek hiszünk. Teszem, a „hajunk szálanak a fénye“, vagyis az az illatszer, amivel fényesíti a haját, akinek guszta és — haja van hozzá. Ez ugyanis nem mindig idegen, ha idegen vignetta van is rajta. A népszerű állampárti persze nem tudhatja, — majd megtanulja talán az ipartanács előkészítő bizottságának elnöki székében — hogy sok francia parfüm, szappan, meg pomádé készül Budapesten, csak hogy francia vignetttel ragasz rá a gyáros, mivelhogy francia parfüm kell az iparpártoló magyarnak. Mert a magyar csak pártolja a magyar ipart és ünnepli pezsgősvacsorákon. De ha az agyonünnepelt magyar ipart követelődni próbál, hogy ne csak pártolják, hanem vásároljanak is tőle, akkor úgy jár, mint a Három testőrben a Polacsek ur jubiláns segédje: ki-dobják.

Ilyenformán még abban is igaza van Wekerlenek, amiben nincs igaza. Mert a végeredményben csakugyan minden idegen rajtunk, még az is, ami — nem az. Láttam, mikor egy budapesti illatszergyáros francia csomagolással küldötte a gyártmányait, parfümöt, szagos szappant a bécsi kereskedőnek, aki visszaküldi a budapesti vevőinek mint francia holmit. És így vagyunk sok mindenfelé. Nem kell a magyar iparcikk a magyarnak és nem is fog kelleni mindaddig, amíg csak pártolni fogjuk.

Erről mondott nagyon okos és megszívlelni való dolgokat Wekerle Sándor az ő felolvasásában. A veleje az, hogy hiába pártol-

juk az ipart, sőt hiába fejlesztjük az ipart, nem lesz igazán erős és minden ízében életrevaló, amíg nem szervezzük kellőképpen az értékesítést. Ezért van elhatározóan nagy és semmivel sem pótolható iparfejlesztő, sőt iparteremtő hivatása a kereskedelemnek. Nem mondott Wekerle új dolgot, de sok részben új világításban mutatta be a régi igaz-ágot. A magyar kereskedelemnek sok méltatlan támadást kellett elszenvednie az utóbbi esztendőben. A szorosán vett termelő osztályok nevében valósággal kiközösítő hadjáratot indítottak a kereskedelem ellen, amely a felkapott jelszavak szerint nem termelő tényező. Pedig a kereskedelem produkál, éppen úgy, mint a mezőgazdaság és az ipar. Igaz, nem produkál sem nyerterményt, sem iparcikket, hanem igenis produkál értéket. Azzal, hogy a gazda buzáját, az iparos készítményét elviszi a kereskedő a legtávolabbi piacokra; azzal, hogy biztos utat nyit, rendes, állandó szervezetet teremt az értékesítés számára; azzal, hogy a maga ügyességét, leleményességét, tökéjét és a kockázatban való merészségét tarsul szegődötti a gazdalkodó és az iparos munkája mellé: fokozza bizony a terméknek az értékét, még pedig igen jelentékenyen. De az érték-többlet a kereskedő produktuma; az a munka, amelyvel ezt a többletet előteremtí: az ő produktív munkája.

Ezek talán közhelyek. Éppen úgy, mint az iparpártolás jelszavai. Csak az a baj, hogy vannak közhelyek, amelyeket nem lehet elég gyakran emlegetni, mert nagyon gyorsan felejtik őket. És ha Wekerle, ez a csupa-ötlet-ember nem tartja fölöslegesnek, hogy lehajoljon az ut szélére ezekért a közhely-kavicsokért, akkor bizonyosan van rá oka.

Amint hogy van is. Nem hiábavaló dolog az, ha olyanvalaki, akinek a szava nagyon messzire elhallatszik, az ő messze elhallatszó szavának erejével löditi oda a figyelem közvélemény elé az olyan egyszerű igazságokat,

amelyek nálunk minden egyszerűségük mellett is csak nehezen vevődnek észre, mert nem akarják őket észrevenni. A Wekerle szavának akkora röpereje van, hogy amit egyszer felkap és a nyilvánosság elé dob, azt észre kell venni. Ezért jó, hogy ő is megmondta most, hogy a kereskedelmet kiközösítő tényező sorából nem szabad. Hogy kereskedelem nélkül, vagy a kereskedelem ellenére ipart fejleszteni nem lehet, ipart pártolni pedig majdnem gyermekes dolog. A multnak eléggé ismert, de nem eléggé méltott tanulságaira hivatkozott Wekerle, mikor kimutatta, hogy sok ipari alapítás azért járt balsikerrel, temérdek állami szubvenció azért veszett kárba, mert nem vették számba az értékesítést. És a jelennek ékesen szóló példát idézte annak igazolásul, hogy azok az iparágaink lettek naggyá, az egész világon ismertekké, amelyeknek a kereskedelem adott szárnyakat. Amiből nagyon könnyű levonni a következtetéseket a jövőre nézve. A legelső ezek közül az, hogy ismerjük el mindenképpen a kereskedelmet egyenlő faktornak a gazdaság másikkal egyenlő és ne visszazoritani, hanem fejleszteni igyekezzenek természetes közreműködését az ipar, sőt — horribile dictu — a mezőgazdaság emelésében is. A gazdaság minden ágának természetes egyensúlya, zavartalan harmóniája: ez az alapja a nemzet vagyoni erőgyűjtésének.

Aki igazán akarja a magyar ipar fejlődését, az nem lehet ellensége a kereskedelemnek, még annak sem, amely idegen iparcikket hoz forgalomba. Az az instrumentum, amely közvetíti a termelő érintkezését a fogyasztóval, szükséges instrumentum. A magyar iparnak meg sokkal szükségesebb instrumentuma, mint valamely gazdag, nyugati állam iparának. És ez az instrumentum épenséggel nem hazafiatalan. Nem a külföldi termelőt szolgálja, hanem a hazai fogyasztót.

TÁRCA

Emma a szony.

A Budapesti Napló eredeti tétele.

Irta: Mira.

— Emma!
— Kálmán?
— Jöjjön ide, üljön mellém, — mondta a férfi, kisse rekedten.

Az asszony szót fogadott. Leült az ura mellé a kis bársony dívánra, amely ott állt a sarokban a nagy pálmafa mögött.

Alkonyodott is, úgy hogy egyik sem láthatta tisztán a másik arcának a kifejezését.

A férfi megfogta a felesége két kezét és gyengéden magához vonta.

— Emma, — mondta lassan — nem tudja, mit akarok kérdezni?

Az asszony összereszt. Arcát előtötte a vér. Egy pillanattal — talán addig sem — habozott. — Tudom, — mondta aztán.

És míg álmodozó tekintete kitévedt az ablakon, sajtóságos erőlen hangon, inkább magamagához, mint az urához intézte a szót:

— Attól a perctől fogva, melyben lesegített a vonatról...

— Azóta érzi a néma kérdést. Egy hosszú nap óta. És mostanig nem felelt rá...

Az egyszerű szavak a szívébe nyilallhattak az asszonynak. Hirtelen az urához fordult, könyves szemekkel. És mintha erőt venne magán, gyorsan, elhatározottan kérdi:

— Előbb mondja meg, hogy ki volt a rágalnavó.

— Rágalmazó? Ugy-e hogy rázalmazó? — kiáltja Kálmán kitérő, ujjongó bizalommal.

— Rágalmazó. — Halkan, mint a sóhaj lebbent el a szó Emma ajkairól.

Kálmán megírta a fejét és elbocsátotta a reszkető kis kezeket.

— Nem értem. — mondta fojtott hangon — mégsem értem. Pedig elképzelni sem tudtam volna mást, mint hogy eloszlik minden kétségem, ha maga itt lesz mellettém, maga sohszem hazudott.

S midőn tudomra adták, — célzás által-e, vagy brutálisan, ellenség-e vagy jó barát, hisz ez oly mellékes —: hogy Nizzában lépten-nyomon kísérté, követte magát egy ember...

— Bennünket, Kálmán. Azt nem mondhaták, hogy engem — egyedül.

— Nem: hisz ebben találtam megnyugvást. Említették a nővérét is, Cserhalmynét.

— Nos, neki, Olgának udvarolt Migotti. Vele volt viszonya. Nekem az elefant szerepe jutott, — mondta Emma ugyanazon a szintelen, tompa hangon.

Kálmán szótlanul, tágra nyílt szemekkel nézett maga elé. Hirtelen megszólalt.

Tegnap reggel esett szó a dologról, magyarázta halkan. Azóta tusakodtam, vergődtem, álmatlan éjjelen keresztül, de az volt a különös: úgy éreztem, hogy e kínos állapotnak mintegy varázslás utáns véget fog vetni az a pillanat, melyben maga szemtől-szembe áll velem, megérint, megszólal.

Összerázkódott. Térdre borult a felesége előtt, az ölébe hajította a fejét:

— Egyetlen Emmám! Könyörüljön meg rajtam. Szánjon, bocsásson meg nekem. Hiszen tudom, hogy vétkezem, nyomorult ember vagyok, mi jögon sérttem meg magát? Hogyan tudtam kéltelkedni magában, közömbös ember léha szavára

hajtva — semmi, de semmi bizonyíték nélkül —? Hiszen maga nem olyan asszony, mint a többi.

A maga tisztaságán szennynyolt a gyanum. Ugy-e hogy az? Ezért haragszik. megvet, meggyűlölt, ezért nem tör ki a szívéből az a hang, melyet vártam. Olvass szót hittel vártam, szám-

lálgtattam az órákat: hála neked, Istenem, tünnek, közeledik a megváltás perce.

Felnézett a feleségére.

— Nem érti? — mondta szinte nyögve. — Emma! Hát nem szól semmit?

Emma asszony felsóhajtott:

— Mit mondanak? Mit beszéljek, mikor úgy sem hisz a hangomnak — fejezte be felkacagva.

Keresésűg is, izgatottság is volt a nevetségében. De egyszerre könnybe lábadt a szemé, átkarolta Ká mánt és homlokot csókolta.

— Szeretlek — sutogta. — És hazudik, aki rám fogja, hogy vétettem elened.

Csak képzelte-e Kálmán? Neki úgy tetszett, mintha borzongás járná át az asszony finom alakját.

Szó nélkül felkelt és kiment a szobából. Emma magára maradt. Mozdulatlanul ült ott a kis bársony dívánon, a pálmata mögött. Kezei az ölében heverték, fejét hátravetette a keretve és lehunyta a szemét, az ő álmodozó, hosszú, titkolódzó pillaktól árnyalt szemét.

Ha Kálmán ismét bejön, hadd gondolja: elaludt. Különbön új-ol kezdhetné a taggatást. A vallatást. Csak azt ne — nem — nem tudná elviselni.

Olga — Olgát is vallatja-e most az ura? Annak is sughattak valamit. Talán Olga is kinlódik ebben a perében. De Cserhalmly heves ember, erőszakos, nem tépelődne, mint Kálmán.

Azt kerdezne: hol van Migotti? Hanem Olga nem tudná megmondani — ha akarná is.

Parancsoljanak vele a hazai fogyasztók és a hazai termelők is: ezer örömmel áll rendelkezésükre.

Wekerle Sándor, mikor végigsimította érdekes szürke fejét és magamagát is vadolván, konstata, hogy az ő érdekes szürke hajának a fénye is idegen fényforrásból táplálkozik; bizonyára nem akarta vadolni ezért a magyar kereskedelmet is. Nem vadolta, hanem segítségül hívta, megmutatván ezzel, hol van az iparnak legfőbb segítsége. Siessenek igénybe venni, akik igazán segíteni akarnak. Ezen az uton lesz magyarra lassan-lassan „hajunk szálának a fénye“, meg mind a többi, ami idegen rajtunk.

BELFÖLD

Apponyi Fiumében. Fiuméből táviratozzák: A nemzetközi tengerjogi egyesület magyarországi főkjára ma tartotta közgyűlését. Gróf Apponyi Albert megnyilatkozása az egyesületi rendeltetését és fontosságát lejegyezte. Hiszi, hogy a magyarországi fiók-egyesület az egyetlen szerény, de élénk munkásságra ága. Baj, hogy hazai tengerjogi törvénykönyvünk nincs; mindenképp el hiányzik a magyarországi. E probléma Ausztriával fennálló vászerződésünk egy kevésbé szerencsés cikkében van eltemetve melynek megszüntetését kell a hazai képviselettel küldnünk; egyszer szövegére hozva, az többé nem fog eláulni. Egyesületünk e néven egyike lesz ama szálaknak, melyek Fiumét az anyaországhoz fűzik, amelyen kívül számarok nincs előhaladás, nincs siker, nincs élet, míg viszont Magyarországra nézve Fiume maga a nemzeti lét életbevágó elvét: a gazdasági függetlenséget jelenti.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Tokio, március 20.

A császár a parlament rendkívüli ülését beszéddel nyitotta meg, melyben kifejtette, hogy a szerződéses hatalmakhoz való viszony mindszivesebbé válik. A kormány Oroszországgal tárgyalásokat indított, de az őszinteség hiánya miatt Oroszország részéről kénytelenek voltak a tárgyerkek döntéséhez folyamodni. Most nem hátráthattunk, míg a háború célja el nem érte. A császár végül felhívta az összes alattvalókat, hogy együttesen működjenek a birodalom dicsőségének emelésére és felkérte a parlamentet, hogy a kormány pénzügyi programjához örömmel adja meg hozzájárulását.

Pétóvár, március 20.

A főintendaturához vezényelt Ivakov vezér-

Hol is lehet most az a bohème ember? Ejh. Mit bánja ő est.

Az asszony egyszerre csak fészkelődik, az ajkára harap, komor ráncokba vonja homlokát. Fel akarja kelni, gyors, ütöges léptekkel fel s alá menni a szobában, mintha ezáltal rendet, ritmust tudna hozni a gondolatai káoszába. — Szegény Kálmán!

Egyszerre megöngyszik minden, mintha háborgó csillámok simulnának sötét, áthatatlan lepelle. Csak Kálmán alakja, arca van előtte, csak a Kálmánhoz való szerelmét, gyengédségét, szánalmát érzi.

Ugy szeretne sirni — és nem tud. Tördeli kezét. — Miért nem hisz, miért nem tud binni nekem? Igaz, amit mondok, igaz, hogy nem esáitam meg, igaz, hogy Olgát esábitotta el Migottit, vele enyelgett a hosszú magányos séiakon, a búvós, holdvilágos esteken s hogy én Olga kérésére, igen, esedező kérésének engedve esáitáoztam hozzájuk. Hozzám alig szólt Migotti. Miért kinez hát mégis az uram? Miért engedem, hogy kinezon? Csitt. Ne képmutatáskodjál, Emma. Jól tudod, hogy miért. Mikor ma reggel először megterestetted Kálmán kezét az enyémbe, mikor megéreztem, hogy gyanakszik: egyszerre halálos fagy dermesztette meg a szívemet. Elszédültem, tudtam, hogy el vagyok veszve. A kacagásomból rettegést, a zokogásomból ónvádat fog kiérzeni az uram. Hozzám fog hajolni, hinni akarla: „ugye, hogy örült vagyok, merő hazugság, te nem tehetted, nem vagy képes erre“. S én azt fogom mondani: „Nem én, ő az, Olga“, mint ahogy igaz. De az ajkam el fog szápadni, a hangom meg fog törni, mint azé, aki hazudik. Mert én is meglettem volna épp azt, amit ő. Mert képes lettem volna rá. A csalásra. Hítségésre. Vágyódtam annak az embernek a csókjára. S ha én előbb

kari kapitány, aki katonai titkokat, nevezetesen a szardiszi hadsereg szervezeti terveit eladta Japánnak, miután a hadseregből előzetesen kiszárták, halálra ítélték és kivégezték.

Pétóvár, március 20.

Az orosz távirati ügynökség levelezője jelenti Liaojangból tegnapról: Az idegenek családjai elhagyták Inkaut, csak néhány külföldi kereskedő maradt hátra. Csak a nappali órákban érkeznek gőzösek, melyeket orosz ha ókauszok vezetnek. Az összes kínai csapatok visszavonultak Liaohotól nyugatra. Linevics tábornok a manduriai hadsereg csapataihoz napiparancsot intézett, amelyben lelkükre köti, hogy a kínai lakossággal békében és barátságban éljenek, senkit se sértsenek vagy zaklassanak és a kínaiaktól csak készpénzfizetés mellett vásároljanak. E rendelet szigorú megtartásáról a csapatostályok főnökeinek kell gondoskodni. Linevics tábornok napiparancsa a lakosságra igen megnyugtató hatást tesz. Az élelmiszerek, takarmány és marha bevásárlása a kínai lakosságtól nehézség nélkül folyik.

Washington, március 20.

Az Egyesült Államok kormánya a japán követ kérésére utasította Mac Kormiok pétóvári nagykövetet, hogy kérje meg az orosz kormányt, hogy legyen segítségére a Szibériában lakó nem kombatlans japánoknak, kiknek száma vagy 50, hogy Berlinbe juszanak, ahol a japán követség veszi őket gondjaiba.

HIREK

Budapest, március 20.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Bakssy Sándor belkutatása. A Calvin-téri református templomban ma délután ikták be a dunamelléki egyház új püspökét, Bakssy Sándort. A templom ez alkalomból fényes közönséggel telt meg, amelynek soraiiban nemcsak a protestáns egyházak vezérirfiai, hanem politikai, irodalmi és társadalmi életünk sok kitünősége is megjelent. Ott voltak gróf Tisza István miniszterelnök, Berzeviczy, Tallán és Cseh Ervin miniszterek, továbbá báró Bánffy Dezső, Hegedűs Sándor és Darányi Ignác főgondúkok és a protestáns püspöki pár teljes számmal.

Az ünnepség a gyülekezet ajtóit énekelve kezdődött, azután Papp Károly lelkész lendületes egyházi beszédet mondott, mire karének következett. Aztán Antal Gábor dunántúli püspök magas szárnyalású beszéddel felavatta püspöktársat.

Azok a harcok, — ugymond — amiket egyházközpontjunktól folytattunk, a magyar haza alkotmányáért és szabadságáért folytatott küzdelmek is voltak. Ezek a küzdelmek még ma is folynak s neked egy intézke-

désednél nem szabad elfelejtened, bármily jó legyen is egyházsunkra nézve, hogy a haza szeretete elől meg s le kell róla mondanod, ha a haza érdekében áll. Elhivatottak az evangélikus asszonytergyszáz építésére, s ha talán érzed e feladat nehézségét, bízzál azokban, akik mellett vannak, bízzál önkéntárságban, akiknek nevével Magyarország minden községe szeretettel és tisztelettel említi. Amidőn tehát a dunamelléki egyházközpont huszomodik püspökévé (lélel) avatni kívántak, emeljük fel szívünket a mindenható istenhez és imádkozunk!

Antal püspök ezután forró imát mondott az új főpásztor jóvoltáért, melynek befejeztével Bakssy Sándor letette a hivatali esküt. Azután letérdelt s az egyház vénei, kezüket az új püspök fejére téve, áldást kívántak működtetéséhez. Majd Konec István legidősebb esperes mondott buzgó imát az új főpásztorért. Ezután Bakssy Sándor lépett az emelvényre és gyönyörű, költői fordulatokban gazdag, mindvégig megható beszéddel áldotta meg a gyülekezetet, a magyar hazát és az uralkodócsaládot. A kórus éneke fejezte be a szép ünnepséget, mely után az új püspök elé járultak az üdvözlő küldöttek. Délután 1/2 óra körül ünnepi díszbe volt a Hungária-szállóudában.

— Thaly Kálmán. Parlamenti körökben nyomban a március 10-iki ülés után felmerült az eszme, hogy Thaly Kálmánt a parlamentáris rend helyreállítása körül elért nagy sikere alkalmából az általános hála/köszö jelével is meg kellene tisztelni. Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter megpendítette az eszmét, hogy ezt egy aranyplakettet alkalmán tegyék, amely Thaly Kálmánt mint békeszerzőt örökítse meg s amelynek kivételével Teles Edét, aki e genében már többször kitünt, bízzák meg. Felíratát is ajánlott a miniszter, amely így szólna: A harcok irójának — a béke szerzőjének. Az eszmét a parlament valamennyi pártjában nagy tetszéssel fogadták s megállapodás is történt, hogy ennek az aranyplakettnek költségét, körülbelül 2000 koronát, a parlamenti körök adakozásából fedezzék, míg pedig ugy, hogy az aláírásokat a képviselőházi elnökség tagjai nyitják meg, hogy pedig minél többen járulhassanak hozzá a költségek fedezéséhez, az adakozás maximumát 20 koronában állapítanak meg. Az aranyplakettet magát az ünnepeit ellenzéki államférfiúnak adnak át megfelelő ünnepséggel, míg annak ezüst- és bronzmásokait öleső áron mindenkinek hozzáférhetőkké tennék.

— Az elátkozott vasut. Párisból táviratozzák: Ma délután felhárom óra körül a Metropolitan vasut egyik vonatán az Etoile állomáson rövid-zárlat történt. Az utasok, akik közt pánik tört ki, a kijárat felé tördultak, e közben tolongás keletkezett és négy ember zúzódásokat szenvedett.

— Az O. M. K. E. Baján. Vasárnap Faján alakult meg az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület. Az alakuló közgyűlés, amelyen Schmausz Endre főispán is megjelent, a városi székház tanácskozótermében folyt le Weidinger Salomon, a játékonyágáról ismert bajai kereskedő elnöklése alatt. Sándor Pál országgyűlési képviselő hosszabb beszédben korvonalozta az O. M. K. E. programját és céljait, mire Hege-

gyok ott, mint Olga. A szépségemet mindég esodálta... S ha megfigyelt volna... Ha a férfi megéri, hogy démoni hatalma van a nő fölött...

Amikor Olga-val találkozott, meg én hátra maradozva, félrevonulva virágot szedtem, vagy valami könyvben lapozgattam, úgy éreztem, mintha a levegő, az a búvós, mámorító, nizzai levegő, elhözna hozzám a lehelletét. Lopva odapillantottam, amint egymáshoz simul az arcuk s az enyém égett, mintha arra forrt volna az ajka.

Szemmel követtem a kézmozdulatait; finom, ideges, beszédes a keze s úgy tetszett, mintha az én ruhámon igazgatná a kapesokát. És éjente sem kimélt feligazgató, szilaj képzeletem. En pedig nem vettem feket reá, nem küzdem ellene. Olgát megvettem. De én? Hisz velem nem történt — nem fog történni semmi. En tisztán, szeplőtlenül térek vissza az uramhoz. Pfüj. Eppen ez az. Pedig nem vagyok jobb, mint ő, kit büntösek vallana a világ. Csak szerencsés. Szerencsés? Hogyne. Amióta itt vagyok az uram közelében, jobban és jobban érzem: övé maradt a lelkem. Idegek nyugtalansága, vér szezálye volt az egész. De Olga nál sem volt egyéb. Mindegy.

— És megesküdhetem az uramnak, hogy nem történt semmi — semmi. A feledés ösvényébe merülhet — mi? Micsoda? Nincs — meg sem foghatom, amit megöljek! És mégis él, lap-pang, várja a percet, melyben esküre emelem az ujjam, akkor rám vigyorg.

És hallom az uram szavát: — Elképedtél, oly izgatott vagy, Emma. A lelke mélyén pedig azt sugja neki valami, hogy hamis az eskü. De ne kérdezz többé. En pedig kitérek előle. Látom a kinját és nem esillapítom. Tudom, hogy kételkedik, és nem tisztázom ma-

gam. Az a fekete madár, mely eleinte csak a homályban leskelődött, felkapja a fejét; tehetetlenségem láttára szétbontja szárnyait, csendesen közénk terpeszkedik és villogó sanda szemei egyre gyarababban néztek rám: orgig mást sem látok, mint ezeket a szemeket s úgy tetszik, mintha ez volna a férjem tekintete. S ezt a tekintetet én nem tudom kibírni, e tekintet elől meg akarok szólni.

— Ah. Kálmán belépett. Felesavarja az elektromos lámpát. Emma égő arccal, dult vonásokkal állt előtte.

— Álmodtam, feljédtem, — rebegi. De Kálmán reá sem hallgat, odarohan, ölébe kapja, csókjaival halmozza el.

— Én kicsi szentem, enygalom! Emma kibontakozik a karjaiból. — Nem érted? Cserhalmytól érkezett levél, véletlenül megtudott mindent, szegény sógorom, Olga vallott, ellökte magát az a rossz asszonyt, a becselent. De hogy neked, neked kellett szenvedned miatta.

Falfehéren, merében hallja a hirt, fogadja az ömlengéseket Emma asszony.

Im jól van minden. Az a fekete madár agyrém volt és elenyészett. Nem lép közejük semmi. Akármit tesz, akármerre jár Emma asszony, mindig rajta csügg az ura szemé, az a jószágos, mely szem, melynek végtelenül gyengéd a tekintete.

— Én istenem, — sóhajtja Emma — ez a tekintet! A hátátalan bizalom, a naiv hit, az imádás e tekintet! Mi ehhez képest a gyau, a néma vád riasztó pislogása, amelyről bevalhattam volna, hogy nem tudom kibírni, hogy meg akar-nék szólni előle!

dus Aladár polgármester, Schmauss Endre főispán és Rajk Aladár országgyűlési képviselő üdvözölték a vendégek hazafias törekvéseit. Beszéltek még Herzfeld Frigyes és Auer Róbert tiszdandanos és aztán Drescher Gyula indítványára megalakult az O. M. K. E. bajai kerülete. elnökül Weidinger Samont választván meg. Délután 150 terítékes társasébdél volt a Nemzet-szállóban.

— Ünneprontók. A mai impozáns Kossuth-gyászúnnep sem mulhatott el a nélkül, hogy az ünnep méltóságát egy csomó éretlen suhanec meg ne zavarta volna. Amikor az ünneplő közönség kiözönlött a keresepi temetőből, Seirmay kerületi kapitány felkérte egy az egyetem ifjúságát, mint a polgárságot, hogy az ünneplő méltóságát óvják meg és tartózkodjanak minden utcai tüntetéstől. A rendőrkapitány komoly, jóindulatú figyelemmel szólva meg is hallgatta egy az egyetem ifjúságát, mint a polgárságot s a temetőből kijövet a legpéldásabb rendben vonult haza a melléktűzőkön át. A Tisza Kálmán-terén azonban összehajlózkodott mintegy 4-500 főnyi utcai suhanecokból álló tömeg s a Berzenyi-utcán át minden áron ki akart vonulni a Kerepesi-útra. Azonban a Kerepesi-útra nyíló összes mellékutcaik rendőri kordonnal voltak elzárva. A tömeg, látva azt, hogy a Berzenyi-utcán át nem juthat a Kerepesi-útra, előbb zajongott egy darabig, majd pedig kövekkel kezdte ostromolni a lovasrendőröket. Erre a rendőrök parancsnoka, Vidor felügyelő kivont karddal vezette neki rendőreit a tömegnek, amely a lovasroham elől hanyatnomok menekült a téren levő bokrok mögé. A lovasrendőrök azonban üldözöbe vették őket. Egyszerre csak három revolverlövés hangzott el gyors egymásutánban. A golyók szerencsére senkiben sem tettek kárt, azonban a lövöldözést hiába keresték a rendőrök, nem találták meg. A szétbontott tüntetőik egy része később az Aggteleki-utcán át mégis kijutott a Kerepesi-útra s ott az Athenaeum épülete előtt nagy zenebontást rendezett. A rendőrök láttára azonban egy pillanat alatt szétfúttak a tüntetők, Fél órával később a Nemzeti Színház előtt vonult egy kis, 50-60 utcai suhanecból álló csoport s ott kezdte el az abeugolást, azonban elősiettek a színház udvarán elhelyezett lovas- és gyalogos rendőrök, mire a kis csoport nagy hirtelenséggel elszéledt. Komoly tüntetés egyáltalában sehol sem volt s hét óra tájban már mindenütt felvette rendes képét az utca s nemsokára a rendőrség is hazavonulhatott. A Tisza Kálmán-terén a rendőrök öt suhanecot előállítottak, igazolás után azonban elbocsátották őket.

— A budapesti ügyvédi kamara díszlakomája. Abból az alkalomból, hogy az utóbbi időben az ország az igazságügyi kormányzat és a budapesti ügyvédi kamara vezetősége között, különösen három vitális kérdés tekintetében, helyreállott, nevezetesen, hogy a csődösszegeknél közzétételét illetőleg az igazságügyminiszter a kamara felterjesztéséhez hozzájárult, a nyugdíjtörvény tervezetét a választmány megküldötte és hogy a központi járásbírószákhöz vonatkozólag a miniszter a kamara álláspontjára helyezkedett: a választmány vasárnap este Sváik Imre elnök és a kamara vezetősége tiszteletére az Angol királyi-szállóban díszlakomát rendezett. A felköszöntök sorát dr. Brüll Ignác alelnök nyitotta meg és utána még többen ünnepelték Sváik Imrét.

— A magánfelek a minisztériumokban. A minisztertanács egyhangúlag szabályozta a minisztériumokban a magánfelek utbizagításának idejét és módjait s elhatározásáról rendeletet bocsátott ki, amely a hivatalos lap mai közlése szerint így szól:

Egyrészt figyelembe véve a közszolgálat érdekét, mely nem csekély mérvben szenved az által, ha elintézés alatt lévő ügyek szorgalmazása, fölvilágosítások kérése, információk nyújtása stb. céljából megjelenő magánfelek a hivatali alkalmazottakat munkaközükből a hivataloskodásra megszabott idő bármely órájában folyton zavarják; másrészt tekintetbe véve azt, hogy a magánfelektől névben is fölértékesítés idejéig megkímélésére végett kívánatos, hogy valsmennyi minisztériumban egyformán legyen szabályozva az, hogy mely időben és ki által adhatók a hivatalosítások: a magyar királyi minisztertanács 1904. évi március hó 13-án kelt határozatával a Budapestben székelő valamennyi minisztériumra kiterjedő hatályval a következőket rendelte el: Magánfelek elintézés alatt álló ügyeik szorgalmazása, informálás, beadványok kiegészítése stb. céljából a minisztériumok ségedhivatalaiiban csak kőnapokon és mindenkor csak délután öt óráig az országgyűlési ülések napján, a fő-illetve szakosztályokban és a szűkebbkörűségkél pedig szintén csak kőnapokon délután öt óráig délután két óráig fogadhatók. A szűkebbkörűségkél nyerhető értesülés kizárólag pénzügyi és számviteli ügyekre szorítkozhatik. Más időben a tisztviselőknél magánfeleket fogadni nem szabad. Telefon útján a hivatal értesített adni nem kötelek. A ségedhivatalok az ügyek érdemére névben nem adhatnak fölvilágosításokat s a magánfelekkől csak a kértetett ügyre vonatkozó kezelési adatokat, jelesül beérkezésként idejét, iktatószámát, hollétét, esetleg elintéztet voltát közölhetik. Az ügy érdemére névben, figyelemmel az 1901. évi XXIV. törvényeikkél 13. és 14. szakaszai rendelkezéseire is, csak a kiadományozási vagy a fölvilágosítási joggal bíró tisztviselő adhat a magánfelekköz értesítést, vagy pedig

az, akit erre a kiadományozó vagy fölvilágosító tisztviselő esetenként vagy egyes ügyekre (ügycsoportra) névben egyszerűminderkorra elhatározott, de mindannyian csak azokban az ügyekben, melyek érdemlegesen az illető minisztériumban döntetnek el. Kelt Budapesten 1904. évi március hó 15-én. Tisza, s. k.

— Mérnök- és Építészegylet. Az ország legelső és legrégibb technikus-egyesülete: a Magyar Mérnök- és Építészegylet vasárnap délelőtti évi közgyűlését tartotta Hieronymus Károly kereskedelmi miniszter elnökelete alatt. A miniszter magvas beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, kijelentve, hogy egy elogiáltagsága mellett is megtartja elnöki tisztségét. Aztán szólt az egyet fontos hivatásáról. és hangsúlyozta, hogy az egyet minden erejét az ipar és közgazdasági tevékenység fejlesztésére kell fordítania. A kormány minden erővel igyekszik a célt előmozdítani, de a közvélemény támogatása nélkül minden fáradozása meddő fog maradni. Az elnök beszéde után Mihályffy József titkár bemutatta az évi jelentés, amely az egyetnek céltudatos, eredményekben is figye emremelő tevékenységéről számolt be. Ismerteti a tavaly kiütözött pályázatok eredményét, amelyek közül a halottamvasztó-bázra birtetett nagy építészeti pályázat eredménytelen maradt. A közgyűlés azonban elhatározta, hogy abeérkezett hat mű közül a legjobbat az aranyéremmel egybekötött 12.000 koronás ösztöndíj folyósítása végett felterjeszti a kultusz miniszterhez. A Földi János volt igazgató emlékére alapított ösztöndíjat Oltyai Károly kapta meg. Miután a jelentés tudomásul vették, a felmentvényt minden irányban megadták, az esküteri hid építőit Kierndl Antal műegyetemi tanárt és Csekelusi Aurél miniszteri tanácsost tiszteleti tagoknak választották meg, ugyancsak Ambrozovics Bélát és Ney Béla miniszteri tanácsosokat. A megejtett választások során az alelnöki tisztséget egyhangulag Alpar Ignáccal töltötték be.

— Jövendő. Bródy Sándor kitünő revüje a háltozatos aktuális részen kívüli számtalan értékes szépirodalmi dolgozatot tartalmazó a vaskos füzetben, amelynek részletes tartalma a következő: Jövendő királyunk és programja. — Az ékeszózó Samassa. — Rákosi Viktor: Kossuth. — Bródy Sándor: A király fia. — Szász Zoltán: Pihenés. — Rózsa Miklós: Trarieux. — Erdős Renée: A színeszón és a költő. — Csehov Antal: A szerencsés ember. — José Echeagaray: A folyó két partján. — Erdős Renée: Kleopátra. — Póckar Gyula: Mátyás és Beatrizól. — Toisztói Leo: Habura és béke. — Nicolo Guerre: A tánc jövője. — Természettudomány: A fák véréülése. — A rádium és a biblia.

— A mandsurial vasút építője. A párisi Matin levelezője Kharbinben beszélgetést folytatott a transmandurial vasút építőjével. Aki ezt az elsőrendű közlekedési és stratégiai feladatot megoldotta, a katonai erődítések főnököl parancsnoka, a neve pedig, — ez érkekel tennünk — Horváth. A francia újságíró hozzáteszi, hogy Horváth orosz ember, ami azonban nem látszik valószínűnek. Ki tudja, melyik magyar család sarja és a magas rangban levő orosz katoná, akinet a fényes sikereiből egy halványka sugár se jut hazájába?

— A Deák Ferenc jótékonyegylet vasárnap tartotta dr. Erőss Szigmund elnökeése által XXXIII. rendes közgyűlést. Az évi jelentés szerint az egyetnek 1400 rendes tagja és 37.385 korona vagyona van. A felmentvény megadása után elnököl Lebnitsch Lipóttal választották meg.

— A Lipótvárosi Demokrata Kör vasárnap tartotta tizedik évi közgyűlést az évi jelentés, amely a kör folytonos fejlődéséről tanuskodik, örömmel tudomásul vették. Nagy Andor elnök leköszönt és helyébe egyhangulag dr. Pollák Illést választották meg.

— A fogaskerékű vasút menetrendje. A sváhegyi fogaskerékű vasút rendes üzemét április 2-ikán kezdi meg. Kedvező időjárás esetén azonban a társaság már március 24-ikétől fogva vonatokat fog indítani a következő menetrend szerint: Indulás Városmajor állomásról délelőtti 9 és 11 órakor, délután 2. 3 és 4 órakor. Indulás Svábhagy állomásról délelőtti 10:30 és 12 órakor, délután 2:30, 3:30 és 5:30 órakor. Esős időjárás esetén április 2-ikéig a vonatok nem indulnak.

— Finom kávé. A Fratelli Deisinger-cég (Budapest, királyi bérapalota) bérmentve küld 4½ kilogramm finom Kuba-kávé 12 korona 16 fillérért. A cég a kávévet Fiuméből is szállítja.

(x) Aki kertjét szereti, szép virágokat és konyhakerti terményeket akar, az idezőse magestűségelet Mauthner Odón cs. és kir. udvari magkereskedőseben, Budapest, Rotenbiller-u. 33. sz. A cég főárgyékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra ingyen küldi.

(x) Sok ezer korona vándorolt ki már eddig külföldre különböző gyógyszerkerék, ezek azonban most már kiszorítottak a Feller-féle E-sa-Fluid által, melyből 12 üveget, vagy 6 duplaüveget 5 koronáért bérmentve küld Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica, Centrale 23. sz. (Zágrábnyogy.)

(x) Egger-féle mellapasztillák gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

Doboz 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Fő- és széküldési raktár: Nádor-gyógytár, Budapest, Váci-körút 17.

Kossuth Lajos emlékezete.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 20.

A kegyeletes megemlékezésnek nemes lángja magasan lobogott a mai napon, amikor tízedszer zárandokolt a főváros polgársága Kossuth Lajos halála évfordulóján ki a keresepi temetőbe. Az emlékezőes gyásznap tízedik évfordulója a hazaszeretel ünnepe is volt. Ünnepele az ifjúság a néppel azokat a nagy eszméket, melyekre biztos alapját rakta le Kossuth Lajos az új Magyarországnak és azoknak a dicső időknél emlékéit, amikor a keresepi temető csendes halottja a fölvilágolt oszดาลatra ragadta a magyar nemzet iránt.

Vagy félszáz ezer ember zárandokolt ki a keresepi sírhöz, miután délelőtti istentiszteleten és magas színvonalu irodalmi ünnepep előzött az ifjúság és a közönség Kossuth Lajos halhatatlanságának.

Az istentisztelet a Deák-téri evangélikus templomban folyt le. A Szózat elnékelésével kezdődött, aztán Horváth Sándor lelkész magasaltala poétikus beszéddel Kossuth emlékéit. A Himnusz főemelő hangjai közt távozott a közönség a templomból.

Nagyobb része a Vigadó nagyeremben gyűlt össze, ahol ekkor már sok száz ember foglalt helyet. Egyszerre lehangzott Pap Zoltán Kossuth-himnusza és ezzel megkezdődött a gyászünnepe. A dalárda éneke után Rátkay László országgyűlési képviselő nagy hatással elszavaltva tüzes prologusát, majd Márkus Emma, a Nemzeti Színház művésznője lépett az emelvényre és az ő nagy művészetével elszavaltva Ábrányi Emilnek Kossuth koszorúja című gyönyörű költeményét, melynek tartalma a következő:

Kossuth nagy emlékének a dicsőítésére megdobban a magyar föld, mint egy óriás szív. Jönnék a halott honvédek, Nagvszarló, Szolnok katonái, hogy tenészegek sorokban dicsőregeket álljanak. Amikor Kossuthot elétik, egetrázó hangjuk mennydörgéshez hasonló. Minden, ami nagy és szent ezen a földön, a megdicsőült Kossuthhoz siet, hogy hódoljon előtte. Végre megmozdul egy koporsó is eszázrok komor sírboltjában. Főlséges alak lép ki belőle. Sugárzó mint egy égi angyal és töviskoszorut tart a kezében. A koporsók intik: ne menjen ahhoz, aki a Haz ellensége volt és a családdal vakmerően szállott szembe De a felséges szemlel azt váaszolja, hogy nem gyűlölködt az, aki, annyi nagyot tett annyira szerete nemzetét és maga is magasztos vértanúvá vált. Es megy, hogy a töviskoszorut rátegye Kossuth sírjára. A költemény utolsó strofája a következő:

S a töviskórú, koszorúk legzsebbje
Rátapad a sírra, mint balzsam a sebre,
Lájtátok a csodát? Búhájos erővel
Minden tövisből egy-egy róza nő fel.
Sőt ahol tövis van a nemzet szívében:
Ott is róza fakad újabb csodaképpen,
Száll, száll, mint a tömjén, rózsák illatjára
A Kossuth sírjára! ... Az egész hazára! ...

Leirhatatlan bájos volt a remek poemának. A közönség tomboló lelkesedéssel ünnepele a művésznőt és a költőt, aki annyira megérte népének szívverését.

Aztán Hoek János mondta el poétikus szépségben gazdag ünnepi szónoklatát. Így végezte:

Magyar tájom! Testvéreim! Az ő életéből okuljatok. Kicsiny hazát adtál a gondviselés, de azt is nagyvagy tehétek hősi erények, önfeledő erkölcsök. Emeljük esküre kezeinket, hogy nagyvagy tesszük. A ti szívetek önzetlen hazaszeretéből törjön elő a ti szent fogadástok. Meghallgattuk azt az esetben, de megértük a szívek mélysegeiben is: Egy paradóz szívfog ma roszketni komorságában a megindulástól. Megdobban újra az anvatföld és megszentelt szívből for előtörni a sóhai: Hatalmas Isten! Aidott legyen a te szent neved! Mert az összesorokadt tölgynek új sarjai nőttek és nem haltam meg a hazáért hiába! (Zugó taps.)

Ismét a dalárda énekelt és aztán Maróthy Margit gyászruhában elmondta Gyókössy Endrének Kossuth katonája című lendületes költeményét. Majd Kóczé Antal zenekara játszott el két szomorú nótát, mire Méha Tibor jöghallgat beszélt, érintve azokat a „magasabb tekinteteket”, amelyek a Kossuth-ünnepeken mindig érvényesülni szoktak. Tüzes beszéddel Kóczé Antal érzésteles szólójátéka követte, aztán Mada Gyula bölcsészethallgató szép poemájában, Komlóssy Emma népdalában és Farkas Jenő és Jussó Gyula tárogató-kettősében gyönyörködött az ünneplő közönség. A Rákóczi-induló hatalmas hangjai közt ért véget az ünnep.

Délután Kossuth Lajos sírhöz zárandokolt az ifjúság és a főváros népe. Az ifjúság az Egyetem-terén gyülekezett és az egyetemi zászló alatt és onnan vonult a Kálvin-terre, ahol az önköntes tüntelőzők által vont kordonon belül helyezkedett el. Félháromkor elindult az ifjúság a hozzászótalkozott közönséggel, és mire a menet a Múzeumkörúton és a Kerepesi-utnál

bekanyarodott vagy harmincezer főnyi tömeggé nőtt, amelyhez mindig újabb és újabb csapatok csatlakoztak, köztük az öreg 48-as honvédek is. A merre a menet kivonult a temetőbe, mindenütt égett a fekete szővellet bevont gázlámpák, a házak pedig tele voltak aggatva fekete- és nemzetiszínű lobogókkal.

Amikor a rengeteg nép Kossuth sirja elé ért, épp a függetlenségi képviselők rútták le kezeiket. Nevükben *Kacsócsics Géza* fejezte ki a párt háláját a nagy szellem iránt. Azután *Thaly Kálmán* a párt nevében köszönetet mondott a párt szóokának és leletle *Bakonyi Sámuel Debreczen* városának koszorúját. Temérdek koszorú borította akkor már Kossuth Lajos sirját, köztük a szegedi, a margittai és hevesvármegyei függetlenségi párt koszorú.

Az egyetemi ifjak és a polgárság menete elhelyezkedett a sir körül, a tömeg elénekelt a *Himnusz* és *Barabás Béla* szép beszéddel megnyitotta az ünnepélyt, megkapán esetelve Kossuth küzdelmeit. A budapesti és vidéki főiskolai ifjuság képviselői a különböző társaságok és testületek kü döttei teték le még koszorújukat, de a temetőből lassankint elszállingózott a közönség. Öreg este volt már, amikor újra népelénné lett a temető de a Kossuth sirja felett emelkedő bábérdomb még sokáig tanuskodni fog a mai kegyeletes ünnep magasztos lelkesesedőrel.

Az egyetemi ifjuság este a Vigadóban kétszázteritűes lakomát rendezett, amelyen főavatta a *Kossuth-serleget*, mint a magyar főiskolai ifjuság függetlenségi érzelmeinek és hazaszereteteinek szimbólumát. Főlavató beszédet *Kovács J. István* mondott, tüzés szavakkal dicsőítvén Kossuth Lajos szellemét. Radó lelkesedéssel fogadtott beszéde végén főhívta a magyar főiskolák jelenlevő képviselőit, hogy a serleggel kezükben, tegyék le a fogadalmat Kossuth Lajos eszméinek a követésére. Sorban előlétek erre a budapesti, kolozsvári, debreczeni, eperjesi, kassai, magyarvári, pozsonyi, sárospataki és seimeozbányai főiskola ifjuságának vezetői és gyűjtő lel-esedéssel esküt tettek a magyar nemzet szabadságára és függetlenségére. A budapesti tudományeg elem hölyg halgatónak Kossuth Lajos iránt való hódolatát *Bodányi Aranka* tolmácsolta talpraesett beszéd keretében.

Saint-Louis.

— A III-ik Olympiád. —

Közéletünk egyik jellemző vonása a jelszavak után való kapkodás. A legutóbb felszínre dobott jelszavak egyike Saint-Louis.

Aki széles e hazában a sportnak bármely nemével foglalkozik, vagy foglalkozott, lázasan készülődik az ideai nyáron Saint-Louisban lezajló III-ik Olympiádra.

Távról sem kívánom az Athénben 1896-ban új életre ébresztett Olympiai tornák jogosultságát kétségbevonni, hanem szemlést tapasztalataimból tudom, hogy azok mennyire teljesítik a testgyakorlás ügyét.

A legnagyobb elismeréssel adózom a magyar olympiai bizottságnak, ha társadalmi uton lehetővé teszi, hogy szokon a nemzetközi tornákon magyar fiúk is résztvehessenek, mert ha ez sikerül neki ugy ezzel azt is beigazolta, hogy a magyar társadalmában az áldozatkész sportszellelem annyira kifejlődött, hogy megköveteli, miszerint képviselői jelen legyenek minden olyan nemzetközi sportünnepén, mint amilyennek a saint-louis-i Olympiád készül.

Ha a magyar olympiai bizottság képes lesz ilyen alapon magyar fiukat Amerikába küldeni ám tegye meg, és meg lehet győződve, hogy társadalmi-saierit mindenki hálás lesz, aki a szívén viseli hogy a magyar név a kultúra nemzetközi ünnepélyein is szóhoz jusson.

De a leghatározottabban ellátendőnek tartok minden olyan törekvést, amely arra irányul, hogy az állam viselje a költségeit egy olyan vállalkozásnak, amelyből a magyar nemzetnek előrelátótlag az az egyetlen haszna volna, hogy a III. Olympiában résztvevő nemzetek sorában megjelenjenek.

Mert feltéve, hogy valamelyik résztvevőnek az egyéni mérkőzése bármelyikében sikerülne is az elsőséget elérni vagy legalább megközelíteni, még ezt sem tarthatom olyan eredménynek, amelyért érdemes volna a magyar közoktatásügyi tárca mostohán ellátott költségvetését csak egyetlen koronával is megterelni.

En a magyar testgyakorlás fejlesztését, erkölcsi és anyagi támogatását mindenütt, de különösen Magyarországon a közoktatásügyi kormányzat egyik legfontosabb feladatának ismerem és vallom, de éppen ezért el kell ítélnem minden olyan törekvést, amely ettől a nemzeti ügytől csak egyetlen fillért is elvon.

Olyan országban, mint Magyarország, ahol a testgyakorlást üző egyesületek, kevés kivétellel még mindig a közönség részvételeivel és a legsúlyo-

sabb anyagi gondokkal küzdenek, ahol a magyar testgyakorlás összeségét képviselő testület, a magyarországi torna-egyletek szövetsége a templom egeréjé is szegényebb, — olyan országban, mondom, a testgyakorlás ügyét támogatni akaró közoktatási kormány sokkal hasznosabb célra fordíthatja azt a több ezer koronát, amelybe 3—4 magyarnak Saint-Louisba való kiküldése kerülne.

Hazánkban még annyi az égető szükséglet a testi nevelés fejlesztése, rendszerbe foglalása és népszerűsítése körül, hogy egycenosen vétek, ha a közoktatásügyi kormány anyagi erejét olyan célokra akarjuk igénybe venni, amelyek a magyar testi nevelést egyetlen lépéssel sem viszik előbbre.

Számos esztendő óta a magyarországi torna-egyletek szövetsége évenként rendez az ország különböző városaiban — rendszeren a nemzetiségi vidékeken — egy szövetségi ünnepélyt, amely ünnepélyek nemcsak általános testnevelési szempontból fontosak, hanem egyszersmind a magyar álmeszméne, a magyar nyelvnek és a hazafias érzésnek is mindenkor hűsége és hathatós terjesztőül bizonyultak.

Ezeket az ünnepélyeket nagygyűj, egy országos szövetséghez méltóvá tenni, ez legyen becsvágya minden testgyakorlást bármely nemét üző magyar embernek és ezeknek az ünnepélyeknek a részére a közoktatásügyi kormány erkölcsi és anyagi támogatását minél nagyobb mértékben megnyerni, ez képezze mindnánk törekvését.

Nem azért mondtam el mindezeket, mintha nem volnék meggyőződve, hogy *Bereznicy Albert* közoktatásügyi miniszter mindezt sokkal jobban tudja, mint szerény magam, hanem elmondtam azért, hogy gondolkodásra ösztönözsem mindazokat, akik azt hiszik, hogy a magyar nemzet jövője attól függ, hogy Saint-Louisban ott leszünk-e vagy sem.

Dr. Weiss Dezső.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A *Vigaszínházban* vasárnap, a Kossuth-gyász alkalmából a *Takaradó* előadása előtt *Gyöző Lajos* elmondta *Lampérth Géának Kossuth* című költeményét. A közönség, amely a nézőteret az utolsó helyig megtöltötte, lelkesen megtapsolta a szép szavazatot. Délután az *Erdny utjának* előadásán *Csáki Irénnek*, a színház füstalagjának nyílt a kalma, hogy nagyobb-szerű alakításban mutatkozzék be. *Simonet*, a *Harmath Hedwig* szerepét játszotta figyelemreméltó sikerrel.

** *Vidéki színház*. Sopronban a közönség meleg pártfogása mellett működik *Szendrei Mária* jó szervezett társulata. A múlt napokban egy helyi színházi újság kezdeményezéséből kedvességi verseny volt a társulat hőgytatja között. A verseny döntése kapcsán a közönség tüntető ünneppel balmozta el *Szegedy Zelmát*, a kiváló szubrettprimadonnát. Egy hölygküldöttség a szombat esti előadás előtt drágakövekkel kirasoott aranyéret nyújtott át a szinpadon a művésznőnek aki megratottan mondott köszönetet az ünneplésért. Az előadás során megjutak a szerzetelhes ovációk, amelyek *Szegedy Zelmá* biztos énekrudását és finom játékművészetét honorálták.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ A *Magyar Történelmi Társulat* április 7-én, délután 5 órakor tartja az Akadémia heti ülésében legközelebbi felolvasó és választmányi ülését.

○ A *Magyar Nyelvőr* márciusi füzetében ismét szó van a *Nyelvtörténeti Szótárról*. Ezuttal *Melich János* szóli a *László* évadáról melynek legszebb virága *Ballagi Aladár* hírdett könyve. Melich saját területén tamsa a Baugit s számos kétségeltlen adatal bizonyítja be, hogy a nyelvészkedő történetró nem tudja az okleveleket s a krónikások magyar szavait elolvasni, sem pedig a régi szövegeket hiven idézni. Így például a *Vajdas folyó* nevé *vágásnak* nézte, *Mosony* nevé pedig *mocsomynak* hiszi a *Szekács* helynevet is köznévként tartotta és *szekács*ónak olvassa. Melich még több ilyen hibát mutat ki, melveknek mindgyike bünszámba megy egy historikusnál. Végül oggal kérdi az Akadémiaiót, vajjon mikor fogja szakbiratit nélkül kadm egy matematikus tagjának értekezését a lágy asprátrákról az ó-zendben vagy pedig egy főúfogusét a drónéiküli telegráfózásról. A füzetben *Horger Antal* és *Radó Antal* számot adnak arról, hogy mily nagy hasznát veték a *Nyelvtörténelmi Szótárnak*, bizonyoságot téve arról hogy hiányai mellett is milyen beoscs ez a könyv. Apróbb közleményeken kívül még két nagyobb dolgot tartalmaz a füzet. Az egyik *Simonyi Zsigmond* tanulmányának folytatása az élvonástól, a másik *Misteti Ferenconek*, a nemrég elhunyt bázei egyetemi tanárnak birálata a magyar kötözésről.

○ *Babonák*. Ilyen címmel *Kovács Ödön* legközelebbi könyvet ad ki, amelyben a nép közt elterjedt babonákat gyűjti össze megfelelő kommentarral. Az etnografiai érdekességű munka anyagának szaporítása végett a szerző ö kéri mindazokat, akik népbabonákról tudnak, hogy erre vonatkozó adataikat küldjék be címére. (Kovács Ödön, Szegedi Friss Ujag.)

Nyíltér.

Társ.

20—25.000 korona tőkével rendelkező társ kerestök, egy olyan új iparvállalathoz, mely állami kedvezményekre is számíthat. Az iparvállalat megbízhatóságáról kiváló szakértők nyilatkozatai tanuskodnak. Értekezni lehet *Andrássy-ut 9. sz.* III. emelet 7. ajtó reggel 9 és 10 óra között.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*. **Football.** A tegnapi mérkőzések eredményei már jobban megközeitk a papírformát. A *Műegyetemi F. C.* és *Budapesti F. C.* közt lefolyt fair mérkőzés izgató küzdelem után 1:1 arányban eredménytelen maradt. A *Postások* csak nagy nehezen tudtak 1:0-ával győzni a folyton javuló *Fővárosi T. C.* felett. — A *Magyar Testgyakorlók Köre* 2:0-ával győz *Magyar A. C.* felett. — *Budapesti A. C.* — *B. E. A. C.* 5:2. A magyar csapatok nem sok szerenésével játszanak Bécsben, a *Ferencvárosi T. C.* ugyanis 5:0-ával súlyos vereséget szenvedett a *Wiener Athletikai Sport-Clubb*l szemben.

*. **Megváltás előtt.** Március 25-én az agilis urlovas-egyesület kies telkésű alagi pályán mérkőzések telvéreink és ösör az idén. Most, amidőn a bánajelentések is megfőntek, némiégy tisztább képet a kothatun már magunknak a tavaszi sason nevezetesebb futamáról. A sportvígót esidőszertit főleg a *Rakosi gátverseny* és a *Nagy alagi akadályverseny* érdekli. A törések és bánajelentések után a *Rakosi gátverseny* 24 bevezetője közül a következő tizenégy telvér maradt álua: *Appias* (73), *Cserhát* (70½), *Gaudibunda* (68½), *Ugyanas* (65), *Lamonádé* (66½), *Sunyi* (65), *Toldi* (65), *Kioto* (63), *Mademoiselle de Deols* (63), *Amras* (63) *Hasraann* (62), *Victoria regia* (61), *Gyopár* (60½) és *Ornament* (60½). Hiven előző alkalommal kijelent véleményünkön és jól dotált utam győztesét ésőrsorban *Kioto*- és *Toldiban* kerestük meg helyre *Amrast* tartuk a legfogosabb aspiránsnak. A Nagy alagi akadályversenyből csak öt ló vált ki a bánajelentés alkalmából. A tiszteletdíj és 14 000 koronával dotált versenyben az alább esorolt lovak vehettek részt: *Ugyanas* (68½), *Gyopár* (2½), *Boka* (72½), *Hasraann* (71), *Füles* (69½), *Konár* (71), *Socus* (71), *Eloite* (71½), *Mistery* (70), *Nyájas* (71), *Trom* (68½), *Limonádé* (68½), *Musioa* (68½), *Toldi* (65), *Yoho* (72½), *Mademoiselle de Deols* (65), *Cserhát* (77½), *Cou eur* (72½), *Küllönc* (71). E verseny teli favorit a *Boka* és *Cserhát*, de sok helyen van a tavalyi másodikkak *Mystery*nek is. Későgtelen, hogy e három lónak van a legfőbb esélye, részint a mutatott iormák, részint pedig a rótkak koringó hrek szerint. Határozott véleményem nem akarunk még kockáztatni, mert az utolsó két munkától sok függ s a döntésig még less alkalomunk viss-átérni e futamnak megbeszésére.

TÁVIRATOK

Uralkodók találkozása.

Róma, március 20. Mint a lapok jelentik, *Vilmos császár* a hó 24-én érkezik *Nápolyba* és a *Honenzollern* yachtton egy napot át cirkáló-utakat fog tenni és naponta visszatér *Nápolyba*. E hó 26-án *Viktor Emánuel király Nápolyban* találkozni fog *Vilmos* császárral.

Sipjagin gyilkosai.

Pétervár, március 20. A *Sipjagin* miniszter elleni gyilkos merénylet tettesét *Gersuni* állatorvost ma kivégezték. Az a jelentés, hogy kegyelmet kért, nem nyer megerősítést. Ellenben összeesküvőtársa, *Gregoriev* törzkari kapitány, aki később elárulta az összeesküvés többi részeseit, kegyelmet kért. Kérvényéről még nem döntöttek.

A balkáni helyzet.

Konstantinápoly, március 20. Az entente-hatalmak nagykövetségeinek tegnapi jelzett választást ma nyújtották át a portának. A csendőrség újjászervezésére vonatkozó határozatok elfogadása elleni ellentállás a Jildiz tanácsadóira vezethető vissza. A porta irányadó tényezői ellenben inkább hajlandók a határozatokat elfogadni, mert előrelátják, hogy az ellentállás hiába való és hogy az elfogadásnak meg kell történnie, mert különben a műzslégi reformprogramm veszélyeztetve volna és továbbmenő követelések merülneek fel. A diplomáciai körök azt tartják, hogy ezt a veszedelmet végre is fel fogják ismerni és hogy tekintettel az entente-hatalmak szilárd magatartására és a többi nagyhatalmak hozzájárulására, a határozatokat némi vonakodás és további kifogások után el fogják fogadni.

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Írta: LAGERLÖF ZELMA

(9)

A leány lelkesülten vállalta a lemondás fogadalmát.

— Azt fogom tenni, amit akarsz — feláldozom magamat és mosolyogni fogok hozzá.

Fájdalmasan mosolygott.

— Amíg téged szeretlek, szeretni fogom ezeket is itt benn.

— Csak most tudom, milyen leány vagy te. Nehéz te rólad lemondani.

— Isten veled, Gösta! Isten legyen veled! Az én szerelmem ne vigyen téged bűnbe.

Elfordult, hogy bemerjen. A térfi elkísérte.

— Elfelejtess-e hamarosan?

— Menj, Gösta. Emberek vagyunk csak.

Gösta Berling a szánba ugrott, de akkor a leány visszajött.

— Nem gondolsz a farkasokra?

— Persze, hogy gondolok. De ezek megtették már a maguk kötelességét, velem ezen az éjszakán nincs többé dolguk.

Még egyszer a leány felé nyújtotta a karját, de Don Juan türelmetlenkedni kezdett és nagyot ágaskodott. Gösta nem nyult a gyepű után. Hátradülve ült a szánban és visszazétt. Aztán ráhajolt a szán karfájára és zokogott, mint egy kétségbeesett ember.

— Biztam a boldogságban és eltasztítottam magamtól. Miért is nem tartottam erősen?

Ah, Gösta Berling! Te legerősebb és legyöngyebb teremtménye a világnak!

La cachucha.

Harci paripa, harci paripa! Te öreg paripa, mely most a mezőn legelsz. Emlékszel-e még ifjúságra?

Emlékszel-e még a csatanapra, bátor paripa? Elöl vágattál, mintha szarvak vittek volna, sórényed lobogott, mint a láng, fekete testedet vér és hab borította. Aranyos kantárral vágattál, a föld megrengt a szán karfájára és zokogott, mint egy gyönyörűségtől, bátor paripa. Milyen szép voltál tel!

A lovagszárnyra sűrű homály borult. A nagy szobában a fal mellett ott állanak a lovagok vörösre mázolt szekrényei, vasárnapi ruhájuk ott lóg a sarokban. A kandalló tüze a fehérre meszelt falakra és a sárga kockás függönyökre veti fényét, amelyek a hálfülkeket rejtik el. A lovagszárny nem királyi lak, nem serail. De Liliencrona hegedűje szól benne. La cachuchát játszza a szürkületben.

Ujra meg újra eljátszza.

Vágjátok szét a hurokat, törjétek össze a vonót! Miért húzza ezt az átkozott táncot? Miért húzza éppen most, amikor Órneclou, a zászlótartó az ágyban fekszik, heves köszvényfájdalmak közt, úgy, hogy mozdulni sem tud? Nem, ragadjátok ki kezéből a hegedűt, csapjátok a falhoz, ha nem hagyja abba!

La cachucha, nekünk szól ez a maestro? Hát lehet-e táncolni a lovagszárny rozoga padlóján, a füstös, piszkos falak közt, ezalatt az alacsony padmaly alatt? Jaj neked, ha muzsikálsz!

La cachucha, nekünk szólna az, lovagoknak? Künn a hóvárban tombol. A hópolyheket akarod tán kitanítani, hogy taktusra táncoljanak? A hókirály könnyűlábú gyermekeinek huzzod-e?

Asszonyi testek, amelyek a forró vér lüktetésétől reszketnek, kormos kis kezek, amelyek a fazekek félretolják és kastagnethez kapnak, feltűrt szoknya alól kivillanó mezítelen lábak, márványkockás udvar, cigányok, akik dudával és tamburinnal a földön kuporognak, mór bottives csarnokok, holdvilág és fekete szem — élénk tudod-e mindezt varázsolni maestro? Ha nem, hadd békében a vonót!

A lovagok nedves ruhájukat szárítgatják a tűznél. Magoszárú, vasvereték, ujnyivastag talpu csizmába táncra perdülhetnek-e vajjon? Egész nap rófnyi magas hóban gázoltak, hogy a medve nyomára akadjanak. Hiszed-e, hogy a nedves párolgó frizruhában táncra kelhetnek?

Csillaggal teleszórt ég, piros rózsza sötét asszonyi hajban, mámorító langyosság az esti légben, öntudatlan plasztika a mozdulatokban, szerelem, amely a földből árad, az égből leszálk, a légben lebeg. — tudod-e mindezt idevarázsolni maestro? Miért kényszerítesz hát bennünket arra, hogy mindezt áhitozzuk?

Szörnyű ember, hát riadót fujsz a megkötött

harciparipának? Rutger Órneclout a köszvényfájdalom szögezi az agyához. Szabadítsd meg a szép visszaemlékezések gyötrelmeitől! O is viselte a hajhálót, ő is viselte a bársonyujjast és hordott tórt az övében. Kiméld meg az öreg Órneclout, maestro!

De Liliencrona a la cachuchát játszza, s újra, meg újra a la cachuchát. És Órneclou szenved, mint a szerelmes, aki kedvese távoli háza felé látja elvonulni a fecsékét, mint a líhegő szarvas, amelyet üldözői a forrás mellett hajszolnak el.

Liliencrona elveszi egy pillanatra álla alól a hegedűt.

— Zászlótartó, emlékszel-e még a szép Bergen Rozáliára?

Órneclouból hatalmas káromkodás szakad ki. — Könnyű volt, mint a láng. Csillogott és táncolt, mint a gyémánt a vonó végén. Bizonyosan emlékszel még rá a karlstadi színházból. Akkor láttuk, amikor fiatalok voltunk, emlékszel még, zászlótartó?

De mennyire emlékszik a zászlótartó. Az tudott csak la cachuchát táncolni! A karlstadi fiatal urakat mind ő tünitotta meg la cachuchát táncolni és a kastagnettel bánni. A tartományi tanácsos bálján a zászlótartó Bergen kisasszonnyal spanyol öltözékben táncolták a la cachuchát. És úgy táncolt, mint a fügefák és platánok alatt táncolnak — mint egy igazi spanyol.

Senki egész Wermalandban úgy a cachuchát nem tudta táncolni, mint ő. Senki rajta kívül úgy táncolni nem tudta, hogy érdemes volt beszélni róla. Milyen lovagot vezetett el akkor Wermaland, amikor a köszvény megmerevítette a tagjait és az izületek körül csomók képződtek! Milyen lovag volt ő, milyen nyúlak, szép, milyen lovagias! „A szép Órneclou”-nak hívták a fiatalleányok, akik ő miatt ellenségekké tudtak lenni.

És Liliencrona megint rágyújt a cachuchára, újra, meg újra csak cachuchát játszik és Órneclout a régi időkbe veti vissza.

Ott áll ő és ott áll — Bergen Rozáliával Eppen megukra maradtak az öltözékben. A leány spanyolnő, ő spanyol. Szabad volt meg is csókolnia, de óvatosan, mert félt a kifestet szakállától. Aztán táncolnak. O micsoda tánc az a fügefák és platánok alatt! A leány hátrál, ő utána, merész lesz, a leány büszke, ő nehezelt, a leány békit. Amikor térdre borul végre és a leányt szétárt karjaiban felfogja, sóhajtás húzódik át a termen, az elragadtatás sóhajtása.

Spanyol volt ő, igazi spanyol!

Eppen kellő pillanatban hajolt le, karját szétárva, lábát előre tolvá, hogy lábujjhegyen lebegjen! Micsoda grácia volt az! Márványba lehetett volna véni őt.

Nem tudja, hogyan eshetett meg, de a lábát letette az ágyról, aztán már ott is áll, lehajol, szétárja a karját, csettint az ujjával és tova akar lebbenni a padlón, mint a régi időkben, amikor olyan szűk cipőt viselt, hogy a harisnya fejét is le kellett vágni a száráról.

— Bravo Órneclou! Bravo Liliencrona! Muzsikálj csak éjetelel!

De Órneclou lába felmondja a szolgálatot, nem tud már lábujjhegyre állani. Vergődik egy ideig féllábbal, de több már nem telek tőle, s azzal visszahanyatlik az ágyára.

Szép sennor, bizony megvénültetek. S szint-ugy a szennora is talán?

Csak Granada platánjai alatt járják a cachuchát örökifjú gitanok. Örökifjak, mint a rózsák, mert minden tavasszal megújulnak.

Eljött-e hát így az idő, amikor a hegedű hurjait szét kell vágni?

Nem, játszál csak, Liliencrona, húzd a cachuchát, újra, meg újra csak a cachuchát! Taníts bennünket arra, hogy itt a lovagszárnyban, ha a testünk nehezeke is már és a tagjaink merevek, a szívünkben mi itt mindig ugyanazok maradunk — mindig spanyolok!

Harci paripa, harci paripa! Mondd, hogy szereted a kúrtriválgást, amely vágatásba visz, ha véresre is marcangolod lábadat a kötéllel, amelylyel meg vagy kötve!

Az ekeby-i bál.

Ó, elmúlt idők asszonyai! Ha rólatok beszélünk, akárcsak a menyországról szólunk: hű szépségek voltatok, hű ragyogás! Örök ifjak, örök szépek voltatok s szelidek, mint az anya szeme, amikor gyermekekre néz. Lágyan, mint a kis mókások, csüngtek a férj nyakán. Soha szavatok a haragtól nem reszketett, soha homlokotok ráncba nem borult, lágy kezetek soha sem volt nyers, vagy kemény. Ti szelid szentek! Főlékesített szoborként álltatok a ház templomában. Tomjént és imádságot áldoztatok nektek, átalatokat végezte a szerelem az ő csodáit és a ti fejeteket övezte a költészet dícsfényével.

Ó, elmúlt idők asszonyai, ez a történet arról

fog szólni, hogyan ajándékozta meg egyikőtök Gösta Berlinget a szerelmével.

Két héttel a borgi bál után Ekebyben volt vendégség. A világ legpompásabb vendégsége volt az. Asszonyok, férfiak megfiatalodtak, nevetek és örültek, ha csak beszéltek is róla.

De akkoriban a lovagok maguk voltak az urak Ekebyben. Az őrnagyé koldusbottal és tarisznyával csavarog valahol, az őrnagy Sjöben lakik. Azért sem jöhetett el a vendégségre, mert Sjöben kiért a himlő s fél, hogy elurcolja a betegség őt is.

Mily tömegét az élvezeteknek adta az a tizenkét óra az első palackdurranástól az utolsó vonóhúzásig, amikor éjjel már rég elmúlt. Az idők melyébe veztek el ezek a megkoronázott órák, amelyeket lelkesedéssel árasztottak el a tüzes borok a legfinomabb falatok, a pompás muzsika, a szellemes beszédek, a legszebb élőképek. Elveztek, szédületesen a legvadabb táncotól. Mert voltak-e valahol másutt ilyen sima padlók, ilyen finom lovagok, ilyen szép asszonyok!

Igen, elmúlt idők asszonyai! Ekeby termei csak úgy nyűszögtek a legszebbekkel a ti szép soraitokból. Ott van az ifjú Dohna grófnő az ő pajkos jövedvében, mindig kézen a játéka és a táncra, amint ilik is ez az ő husz éves korához, ott van a munkerdüi bíró három szép leánya és Berga víg kisasszonyai, ott van Stjörnök Anna, ezerszerre szebben az ő szelid szomorúságában, amely egész lényén amaz éj óta előmlött, amikor a farkasok üldözték; és még sokkal többen is, akik nincsenek még elfeledve, de akik nemskóra telésedbe fogtak merülni, és ott van a szép Sinclair Marianne is.

Ó, a messze földön híres, aki a király udvarában ragyogott, aki grófi kastélyokban sugárzott, szépség királynője, aki végigvonult az országban és mindenütt fogadta a hódolókat, ő, aki lángra lob antotta a szerelem szikráit, ahol csak megjelent, ő is leereszkedett a lovagok vendégségéhez.

Wermaland híre fényben sugárzott azokban az időkben, sok büszke név tartotta fenn. A szép tartomány víg gyermekeinek sok mindenük volt, amire büszkék lehetnek, de ha a kínosokról beszéltek, szésem feledkeztek meg arról, hogy Sinclair Marianne nevét föl ne említsék.

Az ő diadalainak híre az egész tartományt bejárta. Beszéltek a grófi koronákról, amelyek a feje fölött lebegtek, a milliókról, amelyeket a lábához raktak, a harcikardokról és költőkoszorúkról, amelyek feléje ragyogtak.

De ő nemcsak szép volt, hanem szellemes és olvasott is. Az akkori idők legkiválóbb férfiai is szívesen szórakoztak vele. Jómaga nem volt írő, de dolokban sok gondolata élt, amelyeket költőbarátai lelkébe lerakott.

Wermalandban csak ritkán élt. Utazásokkal töltötte el az idejét. Apja, a gazdag Sinclair Menyhért otthon ült a feteségével Björneben és Mariannét elbocsátotta előkeő barátaihoz a nagyvárosba, vagy a pompás kastélyokba. Örömet talála abban, ha beszélhetett arról a sok pénzről, amit a leányairól elköltött és a két öreg boldogan élt Marianne sugárzó életének a fényében.

Élete tele volt élvezetekkel és hódolattal. Szerelm volt a levegője, szerelem volt a világossága, szerelem a mindennapi kenyere.

Gyakran nagyon gyakran maga is szeretőt, de soha ez a láng nem tartott olyan sokáig, hogy meg lehetett volna kovásolni benne azokat a bilincseket, amelyek az egész életre szólanak.

— Arra a szerelemre várok, amely jön, mint valami hódító — szokta mondani. — Eddig még egyetlen bástyát sem mászott meg, egyetlen sáncárkon sem uszott át. Várom a hatalmas szerelmet, amely magamat is elönt; olyan erősen akarom érezni a szerelmet, hogy megreszkessek előtte; most csak azt a szerelmet ismerem, amely fölött az értelmem nevetni tud.

Az ő közelsége a szónak hevet, a bornak életet adott. Az ő izzó lelke elvenséget adott a vonónak, a tánc könyveben, mámorítóbban hullámzott tova, míhlyet ő érintette meg keskeny lábával a padlót. Szugárzott az élőképekben, szellemet öntött a vigjátékokban, az ő szép ajka...

Ah, csend, nem ő volt az oka, sohasem volt szándékában! Az erkély, a holdvilág, a csipkefátyol, a lovagöltözék, az ének volt az oka. A szegény fiatalok egészen ártatlanok voltak.

Mindazt, ami anyai bajt okozott, a legjobb szándékkal tervelték. Gyula pájtás, aki mindenhez értett, élőképet rendezett, csakis azért, hogy Marianne az ő teljes fényében ragyogjon.

A szinpad előtt, amelyet Ekeby nagyteremben állítottak fel, száznál is többen ültek vendégek és nézték, hogyan lebeg Spanyolország sárga holdja az éjszakában.

(Folytatás következik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Sejtelmek.

Holdas éjjel. A nagy erdő
Oly borongó, szótalan.
Tán még most is azt gúszolja,
Hogy fénye, mind odavan.

De minthogyha varázs érné,
Im, mozdul a rengeteg.
A lombtalan cserje, bokor
Összerezdül, megrepeg.

Sügnak, búgnak a tar lombok
Új tavaszról vén regét
S langos szellő járja által
Minden szét, rejtéket.

Szellő, amely leme szárnyon
Hoz édes, friss illatot,
S azt sutlogja: Kék ibolyák,
Gyöngyvirágok nyíltak!

Szellő, amely elvado hét,
Jégvirágot eltemet,
Szellő, amely új reménnyel
Tölti be a lelkeket.

Új reménnyel, új vágyakkal
S fellelegzünk szabadon.
Eled tőle, úgy érezzük,
Fáradt szív és tar vadon.

Mondjad, szellő, hogy tebenned
A búverő mi lehet,
Mért sejtjük, hogy véted jön el
Új szerelem, kikötöl?...

Fekete István.

A tavaszi divat.

Sok izléssel és még több változatossággal bő-
köszön: immár a tavasz divatja. Amint végignézzük
szerény különböző alkotásain, amelyek most sok-
oldalúságukkal szinte megévesztik a vásárló közön-
séget, azt kell mondanunk, hogy a divat ilyen válto-
zatos talán még nem volt soha. Mintha a hölgyek
szemke az alkalmakkal akarná kápráztatni bűvészek
táborát, annyi eszebbnél-eszebb újdonsággal lép meg
őket. A tavasz és nyár folyamán szinte szálló ígérvé fog
válni egy-egynek a neve.

Ezek között mindenestre első helyen fog állani
a *rádiám-szín*. Az agilis franciák minden alkalmat
megragadnak, hogy az év szezonját a divat világá-
ban és emlékeztetessék tegyék. Mivel pedig az évrnek,
de talán a századnak is alig lesz nagyobb eseménye
a Curje által feltalált rádiószínt, a franciák divatműv-
szek egyike sietett át a modern esodát egy színben
megörökíteni. *Rádiószínt* (og viselni ezidén minden
modern asszony és leány, mert az új szín előrelát-
hatóan mesés gyorsasággal fog tért hódítani a nők
szívében.

Saját nézeletem nyilvánítva, mondhatom, hogy
én másnak képzeltem volna a rádiószínt. Valami
nagyon világos, szinte tündöklő árnyalatot. Pedig nem
ilyen! Vöröses, mondhatni violavörös szín ez, amely
minden árnyalatban látható lesz, de az eredeti inkább
sötét. Nagyon szép és franciás szín ez, melyet íleg a
teherbőrű szókék fognak nagy előszeretettel viselni. Ezt
a színt a legfránsátlabb diszekkel megkomponálva
mutatják be *Monasterly*-t. *Kunok színt*. A hirtelen
oég főnöke, *Pertik Béla* most érkezett vissza Párisból
és sok más remekkel egyetemben egy rádiószíni
ruhát is hozott, mely Paquin alkotása.

Monasterly ék kabágyűjteménye teljesen magán-
viseli a modern változatosság bályegét. Alig akad
benné két egyforma kabát. Alánálisan csak azt mond-
hatjuk ezen kabátokról, hogy csaknem kivétel nélkül
bővek. Egy-két selyemből is készült a keszű leány-
asok számára, egészen testhez álló szabással.

Egy fekete, félbő kabát főnem fekete posztóból
készült a most oly kedvelt csigapaszományyal. Ezt
apró, kerek rések képezik, melyek tolezes szíri mi-
nőrebe lesznek a kabátban alkalmazva. Az általam
látottnak a hátán egyszer és etől kétszer lenyuló,
hosszas részekre voltak ezek a csigadékok rálltve.
Az ujjak nagyon bővek voltak, nagy kszűlkekkel és
ezeken csipkebodorokkal. A nyaknál lehajló gallér le-
hár posztóból, vékony paszományyal csikosan le-
varrva.

A másik kabát elől bő részesel volt készítve,
minden ujj nélkül. E helyett hegyes, kerdőforma gal-
lér borult a vállakra, mely hátul egészen az alsó szeg-
élyig leért. Ez a gallér képezte egyszersmind az
ujjakat is bosszu, posztóból készült rojtkákkal. A
nyaknál sőd bársonygallér kétszeres aranyasztással
levarrva. Elöl, kétoldalt szintén hátsó aranypaszo-
mány zöld bársonyalapon és aranygombokkal levarrva.
Bő kabát drapézint posztóból. Meg kell még
említenem, hogy a drapp színek minden árnyalata
végtelen divatos. *Pain-brulé*, égett zsemlyeszín a biva-

talos neve és a francia lóváros útjait minden kivétel-
ben ez fogja tartítani. Az említett kabátban elől mély
rúncok vannak lerakva, melyek mintegy az alsó szeg-
élyig lefutó részt képeznek. Hátul többszörös húzás
tartja a redőzetet, míg körülötte gallérforma rész ta-
karja a vállakat, kerek paszományl díszesen. A
nyaknál arannyal szövött, széles paszománydísz ké-
pezi a gallért.

Végtelen elegáns egy bengalin-kabát és teljesen
magán viseli a francia izlés minden sajátosságát. Már
maga a szövet is gyönyörű lénytelen bársnygában,
omló redőzetével. Az egésztest vastag, bársonyból so-
dort csigák díszítik nagyon eredeti módon. Minden ol-
dalán négy darab van, főt kétő és bent is kétő. A
kabát alsó szélén is bársnygokat látunk, fent szőle-
szebbet, alul keskenyebbet. Az egyes csigákat bársony-
szalagok fűzik egymáshoz, a nyaknál szintén többszörös
húzás látunk. Az ujjá roppant bő, sok hússal és
széles kézfélőn a csipkefodorok bő hullámaival. A
kabát kihajtva is viselhető és ekkor láthatóvá lesz a
gallérról lefutó *irish-csipke*, amely a kihajtón foly-
tatódik.

Egy fekete taffetas bo'eró egészen apró szegé-
lyekkel van letűzve. Ebből készült a dereka és az
ujja egyaránt. Elöl keskeny zöld bársonycsik díszíti,
melyet részben fekete sűjtással, részben apró paszo-
mánygombokkal vonnak be. Nagy vállgallérjába kettős
sorokban állították bele a fekete selyemcsipkét, mely
kerek résekben tűri át. Az ujjá is szégyes, alul
zöld sűjtással levarrott bársonykihajtókkal.

Egy fekete taffetas kabát a bizarrhoz hasonló
eredetiséggel van megkomponálva. A dereka egészen
húzott, míg alul egy kétszeres selyempaszományyal
átlörött, fodroszerű lebbeny van rajta. Az ujjá nagyon
dudoros, alul bársonykészéllel. Ezeket sárgás
láncospiké van virágmintában, mely egyes szirmo-
kat képez. A gallér is fekete bársonyra tektelt sár-
gás láncospikéből van és a vállakat is takarja.

Mind ezekből azt látjuk, hogy az idek kabátok
díszét csaknem kivétel nélkül a csipke és paszomány
szolgáltatja. Csipkefodor nélkül nem is tölkétes a kabát
ügye. És ezeket a csipkéket oly pazar bőségben
alkalmazzák, hogy egész lelkőben l'fegnek viselőjük
karján. Amilyen új, épp olyan kedves divat ez.

Másik jellemző vonása a tavaszi divatnak, hogy
sok huszt látunk mindenfelé. Azaz csakis a párisi
ruhákban, mert London előkelő divatművészei szigo-
rúan megmaradnak a sima, berakott redőzetnél. Mint
minden alkalommal, most is erősen kiűnik e
két nemzet mindenképpen ellentétes divatjának kü-
lönbsége.

s. b.

Szerkesztői üzenetek.

— Késérteket nem adunk vissza. —

Sch. S. Nagyvárad. Telkes Simon, miniszteri szám-
tanácsos (Budapest, I., Attila-utca 85.) kérséggel elő-
mondja névmagyarosítási ügyét. — **F. M. Miskolc.** A
Ferenc-József-rend előbbre való. Cim egyikkel sem jár,
de közzéadás nagyságosnak címezni a Ferenc József-
rend jelét. — **Akarat.** 1. Teltet öszvevont vizsgá-
latot, Kérvenyt az intézet igazgatósága útján a vallás-
és közoktatásügyi miniszteremhoz nyújtsa be. 2. Ilyen
cími lap nincs. — **Régi előzetes.** 1. A színhabók ti-
kárságánál megmondják. 2. A Magyar Tudományos
Akadémia titkári hivatalában kaphat erre szűzre-
világosítást. — **Garai.** Dr. N. D. ügyvéd Budapest,
VIII. ker. József-kört 21. szám; Dr. N. D. posta- és
táviradi fogalmazó: Budapest, IV., Kaplony-utca 9. sz. —
H. J. Az az urnó ebben az esetben nem eszeledett helye-
sen. A férjének van igazsága. A felesége akármely idegen
legényember lakására, bármiféle araváló ürügy vagy
cim takaró alatt, csak a férj kíséretében vagy ennek
előzetes tudtával és beleegyezésével léphet be. Más-
képp, it van a kis kegyelmség, amit azonban a férj
nyugodt figyelemességének egy mosolyával kell
most már elintézni. — **S. Vallalkozásokról** nem adhat-
unk információt. — **G. S. Nagyvárad.** Kétszer jönnek
sor alá. — **Pápa.** Lehetetlen tízenyolco (181)
idegen sző magyarzába beosztásonkunk. Valamennyi
értelmét megtalálja a Lexikonban. — **S. A. Tudu-
mánusk** szerint osupán tanítók segélyezésére tor-
dítják. A pesti izraelita hitközség irodájába (Sip-
utca 12.) küldendő a kérvények. — **Ida.** Ilyen
dolgban csinálhatunk egy kis babonát. Három-
ról van szó. Szerezünk meg három szóval: türelem,
nyugalom, figyelem. És szorozunk meg hárommal
három lehet. Háromszor három hét múlva tegye
fel ugyanezt a kérdést önmagának és ha úgy tetszik,
nekünk is. Akkor már illatozik az ibolya, virít a
gyöngyvirág és pippantan a pünkösdi róza. A virá-
goknak pedig sokszor nagyon értelmes mondókák szok-
tak lenni a szerelem értelmében és ügyesbajos dolgai-
ban. — **S. J. A. Úgyvirok** számától függ. — **S. M.**
Az anyahitközség anyagi alapját nem vonhatják el ko-
molytól. Az ügy elbírlására az országos
orthodox közvetítő iroda illetékes. — **Elasztat.** Az
asszonyi szélesség ebben a kinos kérdésben nem lehet
olyan egygőzhetően akadály, mint ön mondja. Hiszen
ott van a leány fűszere, aki az asszonyt kérje,
ura parancsolója, tehát férfi léte csak megmentheti
a saját nővérét a felesége szélességének üldözésétől!
Ilyen árvalányzál a rokonok közül nem a sógoró,

hanem a leány bátyja helyezkedik a szülők jogaiba
és viseli azok kötelességeinek terheit. Ennek a dolo-
gnak a rendbehozatala is az ő kötelessége közé tarto-
zik. — **Y. S. Mező-Kapus.** Izraelita Siketnemák Orszá-
gos Intézete: Budapest VII., Bethlen-tér 2. szám. A
titkárságán részletes utbaigazást kap. — **E. E. Munkács.** 1. Nem számítják be. 2. A kveszturában
jelentkezzék. 3. Nem lehet. 4. Orvos adhat csak taná-
csot ebben. — **Kávéház.** Nyitva. 1. Ha a föltételeknek
megfelel, besorozzák. 2. Fölvételi vizsgát kell tennie
az intézetben, mielőtt belép. 3. Ha van ilyen termé-
szeti alapítvány, kaphat ösztöndíjat. Ellátási díj a
katonai főreáliskolákban évi 800 korona. Korbeli határ
az első osztályba való fölvételnél a tizenhatodik életév.
Négy gimnáziumi végzettséggel fölveszik a tengerész-
szeti és a hadtengerészeti akadémiába is. Munkakötő
Fiumében van. — **F. Születési bizonyítvánnyal** és
képesítési okmányokkal ellátott kérvénnyel a pénz-
ügyigazgatóságához nyújtsa be. A díjtalan gyakor-
nokjelölt egy év letöltésére alatt köteles az adó-
hivatali vizsgát letenni. A sikeres vizsga alap-
ján kinevezik gyakornokká 800 korona fizetéssel. —
286.708 Az életbepítését ideje nincs meghatározva
még. — **E. S. Hajdúbeszterem.** Megirtuk már, hogy
kéreje el a magyar könyvek jegyzékét s ebből válo-
gasson hajlandósága szerint. — **W. S. Borgbeszterce.**
1. A kereskedelmi és iparkamara értesít a terminu-
sokról. A közoktatásügyi miniszterium hozzájárulása-
val történhetik az új alakulás. Sorsjegyről legköze-
lebb. — **S. J. G.** A regálemegváltás alkalmával joga-
sítottak kaptak engedélyt. — **G. L. Budapest.** Kérjen
menetlő előbb ügyvédől tanácsot. — **Lodovos.** Mi nem
tudhatjuk, mikor találja otthon. Tegyen nála kérdést.
— **Ella.** A nyilvánosságra hozott eljegyzés állapotában
már a levelezés nem bűn, hanem erény és egymás iránt
való kötelesség. A többi apróság szintén megengedhető.
— **E. J. A kongrua-törvény** valamennyire vonatkozik. —
J. J. Nagyvárad. A szárnyhoz adja be a kérvényét. —
Szlátina. Ugy van jól, ahogyan ön mondja. Fial
leányok jól megmondják, mit eszelekesnek! — Ha
kételeyek vannak: Kérdezzék meg a születeket. —
Szorgalmas olvasó. Vikar Béla: Budapest I. Gellért-
hegy-utca 1315/1-4. — **N.** A kérdézetnek teljes
neve nélkül nem adhatunk utbaigazást. — **V. Mohács.**
Hornig, Wolaika, Várady. — **E. 12** Radó Antal nem-
rég megjelent idegen szótára fele meg leginkább a
célunk. Kapható minden könyvkereskedésben. —
L. Gy. Budapest. A budapesti jólyamműnöki hivatal
Mária-Valéria-utca 14. szám alatt van. — **Uj előzetes**
1. Mangold Lajos világtörténelmek *Okor* című kö-
tetében megtalálja. 2. A föld nagyobb. 3. Erdeműny.
4. Ezt a megkülönböztetést nem ismerjük. — **Cikla-**
men. Kívételesen megírjuk magánlevegében, ha válasz-
bányeget mellékel. — **Artur.** A mondat helyesen így
hangzik: Kész vagyok a vizonszolgálatra London-
ban vagy bárhol. — **Rendes előzetes.** Beiratkozhatik
az egyetemre, megígyetemen, vasuti tsztképzőbe,
postatanulaura sfb. — **A. J. A Continental-szállo-**
ban lakik. — **Hú olvasó.** Bármely könyvkereskedés-
ben megkaphatja. — **Ipariskola.** 1. Gyárban kaphat
alkalmazást mint vegyész. 2. A budapesti magasabb
loku a temesvárinál.

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, március 20.

I.

Az értéktelenség e héten is a belpolitikai helyzet
kedvezőbb megítélésének a jegyében folyt le s ennel-
fogva az irányzat nem vesztette a szilárdságából. Az
árfolyamok nagyobbmértű emelkedésének azonban
utját állotta mégis az a körülmény, hogy az obstrukció
teljes leszerelésé nem haladt abban a tempóban, amint
azt remélték és kívánatosnak tartották volna. Az in-
demnitásról szóló vitának egy hétig való elhúzása azt
az aggályt keltette ugyanis, hogy az ellenzék még
mindig ninosen teljes tudatában annak, hogy a föthál-
mozódott hátralékok nagy tömege mily sürgős elinté-
zési igényel, mert még csak ezutánra következhetik a
vámpolitikai bizonytalanságból való kibontakozás. A
kibontakozásnak az osztrák parlament munkaképte-
lenség is útjában állván s a külföldi tőzsdék a reak-
ció lejtőjén megállani képtelenek lévén a pénzpiac
még nem mer hozzáogni mindamaz akciók meg-
valósításához, amelyek teljesen elő vannak készítve.
A szilárdságot e körülmények dacára a beruházási
program kiszélesítéséről s az osztrák járadék-kibo-
csátásokról szóló hírek tartották fenn s ennek erede-
ménye meglátszik az árfolyamjegyzésekben beállott
lébb változásokat leltüntető következő táblázaton is:

	Március 11-iken	Március 19-iken	Külön- bözet
Magyar koronajáradék	97.70	98.10	+ 0.40
Magyar hitelrészvény	760.50	763.60	+ 3.10
Osztrák hitelrészvény	684.75	645.10	+ 10.75
Osztrák-magyar államvasút	634.50	639.00	+ 4.50
Magyar leszámítolóbank	451.00	454.00	+ 3.00
Jelzálogbank	512.00	515.00	+ 3.00
Kereskedelmi bank	2732.00	2745.00	+ 13.00
Hazai első takarékpénztár	20200.00	20000.00	+ 700.00
Rimamurányi vasút	468.00	477.00	+ 9.00
Sálgótarjáni közszabánya	532.00	541.00	+ 9.00
Közuti villamos vasút	584.00	587.00	+ 3.00
Városi villamos vasút	319.50	320.50	+ 1.00
Ganz és társa	2760.00	2870.00	+ 110.00

